

УДК 368.02

Н. О. Шишпанова
К. В. Михайловська

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АНДЕРРАЙТИНГУ В МЕНЕДЖМЕНТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Анотація. Досліджено сутнісну характеристику поняття «андеррайтинг» та запропоновано авторське бачення, що дає змогу по-новому позиціонувати андеррайтинг, відрізняючи його від процесу продажу страхових послуг. Розглянуто основні етапи андеррайтингу в страхуванні. Проаналізовано процес організації андеррайтингу в страхових компаніях України. Визначено основні проблеми андеррайтингу на страховому ринку України та обґрунтовано пропозиції щодо їх вирішення.

Ключові слова: страхування, андеррайтинг, андеррайтер, класифікація андеррайтингу, ризик-менеджмент.

Summary. The have been studied the essential characteristics of the concept of «underwriting» and suggested the author's vision, which enables a new way to positioning of underwriting, distinguishing it from the process of selling insurance. So there have been searched the main stages in insurance underwriting. The process of underwriting insurance companies in Ukraine has been analyzed. The main problems of underwriting in the insurance market of Ukraine companies and suggestions for their solution have been upgraded.

Key words: insurance, underwriting, underwriter, underwriting classification, risk management.

Постановка проблеми. В умовах циклічного розвитку економіки, становлення ринку фінансових послуг, настання природних і техногенних катастроф, ринок страхових послуг є важливою ланкою фінансової системи країни, яка забезпечує страховим захистом фізичних та юридичних осіб від ризикових обставин. Успішність функціонування страхової компанії, можливість виконання нею визначених функцій та своїх зобов'язань значною мірою залежать від її здатності сформувати збалансований страховий портфель з прийнятним рівнем збитковості. Вагому роль у забезпеченні гарантій страховика перед страхувальником здійснення страхових виплат відіграє андеррайтинг, а андеррайтинговий результат значною мірою визначає рівень рентабельності всього бізнесу страховика. Саме визначення проблем запровадження андеррайтингу в менеджменті страхових компаній та окреслення перспектив його розвитку зумовлює актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематика управління андеррайтингом в страхуванні посідає чільне місце в працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як: А. Архипова [2], В. Базилевича [14], О. Водолазької [3, 4, 5], І. Гнидюк [6], Н. Приказюк [12], Т. Шахова [15]

та інших. Проте, динамічні зміни, які відбуваються сьогодні в розвитку страхування, зумовлюють актуальність розгляду організації андеррайтингу в страхових компаніях.

Постановка завдання. Метою є дослідження теоретичних засад андеррайтингу, визначення основних тенденцій, характерних для страхового ринку України в частині формування збалансованого страхового портфеля, а також обґрунтування перспектив розвитку андеррайтингу для забезпечення активізації страхового бізнесу.

Виклад основного матеріалу. В страхуванні андеррайтинг визнано як професійний вид діяльності, яким займається кваліфікаційний фахівець (андеррайтер) або спеціальна організація, що діють від імені страховика і мають від нього повноваження приймати на страхування або відхилити запропоновані об'єкти страхування (ризик), визначати тарифні ставки і конкретні умови договору страхування цих об'єктів (ризиків) [2].

Так, Базилевич В. Д. [16, с. 350-355] розглядає андеррайтинг як комплексну діяльність страховика з ідентифікації, аналізу, оцінки ризиків та визначення можливості страхування, вибору оптимального страхового покриття, перевірки відповідності ризиків збалансованості страхово-

© Н.О. Шишпанова, К.В. Михайловська, 2016

Бібліографія ДСТУ:

Шишпанова Н.О. Проблеми та перспективи розвитку андеррайтингу в менеджменті страхової компанії / Н.О. Шишпанова, К.В. Михайловська // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2016. – №4 (36). – С. 152-160.

References (APA):

Shyshpanova, N., Mykhailovska, K. (2016). Problemy ta perspektyvy rozvytku anderraitynhu v menedzhmenti strakhovoi kompanii [Problems and prospects of development of the underwriting management of insurance company]. Visnyk Berdians'koho univertsytetu menedzhmentu i biznesu, 4(36), 152-160 (in Ukr.)

го портфеля [14, с. 368]. Аналогічної думки визначення сутності андеррайтингу дотримуються С.С. Осадець, Т.В. Яворська [8].

В. В. Шахов [15] розкриває андеррайтинг як процес селекції заявлених на страхування ризиків і класифікації цих ризиків відповідно до їхніх можливостей бути застрахованими з метою визначення оптимальної для того чи іншого ризику ставки страхової премії.

Відповідно до визначень Міжнародної асоціації органів з нагляду за страхуванням (IAIS) [10] андеррайтинг це – процес, за допомогою якого страхова компанія визначає, чи акцептувати пропозицію (заяву) страхувальника про укладання договору страхування, і якщо акцептувати, то на яких умовах.

Цінною є думка, висловлена М. В. Щукліною [12, с. 48] про те, що андеррайтинг є управлінським процесом з формування страхового портфеля, що включає в себе управління процесом укладання договорів страхування, управління процесом врегулювання збитків та управління страховим портфелем.

Імпонує думка А. П. Архипова [2, с. 36-37], який вважає, що андеррайтинг – це бізнес-процес страхування, що полягає у прийнятті на страхування (перестраховання) або відхилення заявленого об'єкту страхування на основі оцінки притаманних цьому об'єкту індивідуальних ризиків з метою формування або коригування умов договору страхування та визначення страхового тарифу; розробці заходів щодо забезпечення фінансової стійкості частини або всього страхового портфеля; розробці та виконанні заходів щодо зниження прийнятих на страхування (перестраховання) ризиків. Перевагою цього підходу є те, що автор не обмежує процес андеррайтингу лише оцінкою ризику перед прийняттям рішення про взяття ризику на страхування. На переконання вченого, андеррайтинг також здійснюється під час управління страховим портфелем та при врегулюванні збитків.

Досить спірними є висновки О. Є. Губар [8], яка характеризує андеррайтинг як основний бізнес-процес, метою якого є управління фінансовими ризиками страхової компанії та забезпечення прибутковості страхового портфеля. Такий підхід є надто загальним, оскільки на рівень фінансових ризиків страхової компанії впливає, зокрема, інвестиційна діяльність страховика, до якої андеррайтинг не має відношення.

Щодо офіційного визначення андеррайтингу в сфері страхування, то в Законі України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» від 9.02.2012р. №4391-VI (ст.1) закріплено наступне визначення андеррайтингу: «процес аналізу запропонованих до

страхування ризиків, прийняття рішень про страхування певного ризику та визначення тарифної ставки, адекватної ризику, франшизи та інших умов договору» [9]. На нашу думку, такий важливий процес не може залишатися поза увагою держави, необхідним є, принаймні, закріплення визначення андеррайтингу в Законі України «Про страхування».

Проаналізувавши наведені визначення, бачимо, що здебільшого андеррайтинг трактується як певний процес (або певну діяльність), який включає сукупність окреслених процедур (заходів). На наше переконання, андеррайтинг являє собою бізнес-процес, спрямований на прийняття рішення про страхування, який включає низку взаємопов'язаних процедур, таких як: оцінювання об'єкту страхування; визначення переліку факторів ризику; вимірювання ризиків; визначення умов страхування; визначення страхового тарифу та ухвалення андеррайтингового рішення.

Таким чином, загальні завдання андеррайтингу полягають у визначенні: переліку небезпек, до яких схильний конкретний об'єкт страхування; чинників, що впливають на можливе настання страхового випадку; оцінки об'єкта страхування; ймовірності настання збитків різного розміру; умов страхового покриття й розміру страхових тарифів.

Для страховика необхідність андеррайтингу підтверджується його функціями, а саме:

— прийняттям на страхування або відхилення від ризиків, властивих даному об'єкту з метою формування або коригування умов страхового покриття, умов договору страхування та визначення страхових тарифів, що забезпечують задані значення збитковості за видом страхування і страховим портфелем в цілому;

— розробкою методичних матеріалів щодо захисту всього або частини страхового портфеля;

— розробкою та контролем виконання страхувальником рекомендацій щодо зниження прийнятих на страхування ризиків [7].

На нашу думку, процес організації андеррайтингу в страхових компаніях повинен включати послідовність конкретних бізнес-процесів, таких як:

I. Оцінювання об'єкту страхування з точки зору визначення його відповідності критеріям ризику, при дотриманні яких може бути укладений договір страхування.

II. Прийняття андеррайтингового рішення. Рішення можна розподілити на три групи: 1) прийняти ризик на страхування; 2) прийняти ризик на страхування з додатковими умовами або певними застереженнями; 3) відмовити у прийнятті ризику на страхування. Зауважимо, що андеррайтер має право відмовити у прийнятті на стра-

хування найбільш ризикованих об'єктів, коли ймовірність страхової виплати та рівень збитку настільки великі, що вже не можуть розглядатися як випадкова подія.

III. Вимірювання ризиків, тобто оцінювання наслідків реалізації ризиків і виявлення можливостей щодо їх мінімізації.

IV. Визначення умов договору страхування, а саме переліку основних і додаткових умов, що включаються в договір страхування. Андеррайтером визначається страхове покриття, в межах якого страховик бере на себе відповідальність перед страхувальником, період страхування, умови

виплати страхового відшкодування за настання страхового випадку, розмір франшизи. При цьому максимальний розмір страхового покриття залежить від обсягу власних коштів страхової компанії, наявності перестраховального захисту та умов договорів перестраховання.

V. Супровід договору, тобто моніторинг стану об'єкта страхування, контроль виконання заходів зі зниження ризиків.

При укладенні договору страхування відносини клієнта та страхової компанії будуються за такою схемою (рис. 1).

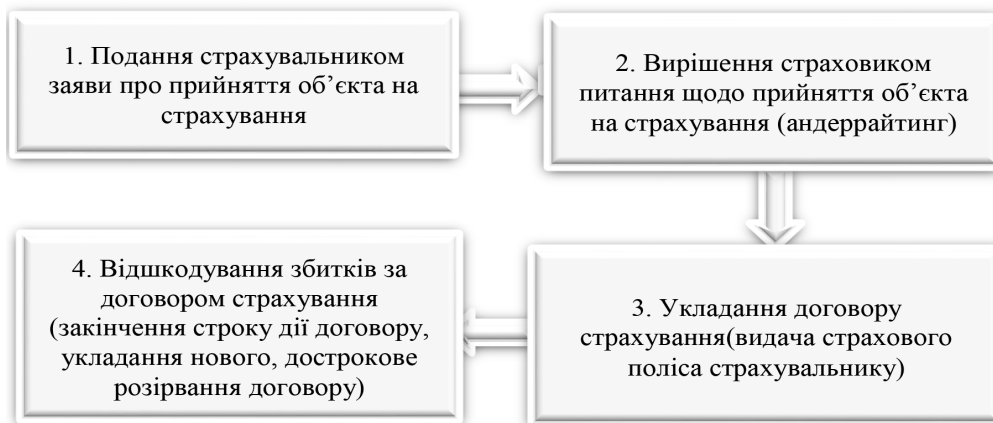

Рисунок 1 – Місце андеррайтингу при укладанні договору страхування

Джерело: авторська розробка за [5, С. 80-83]

Вважаємо, що найважливішим етапом андеррайтингу є прийняття андеррайтингового рішення. На цьому етапі андеррайтер приймає рішення про те, страхувати конкретний ризик чи ні, так як ймовірні збитки занадто великі. Саме від прийнятого рішення буде залежати майбутній розвиток бізнесу страхової компанії та фінансові результати її діяльності.

Усі андеррайтери дотримуються загальних правил класифікації ризиків, які ідентифікують різні класи за ймовірністю виникнення претензії. Також страхова компанія може розробити власні керівні принципи.

Андеррайтер, беручи до уваги всю інформацію, виносить рішення про укладення договору страхування (рис. 2).

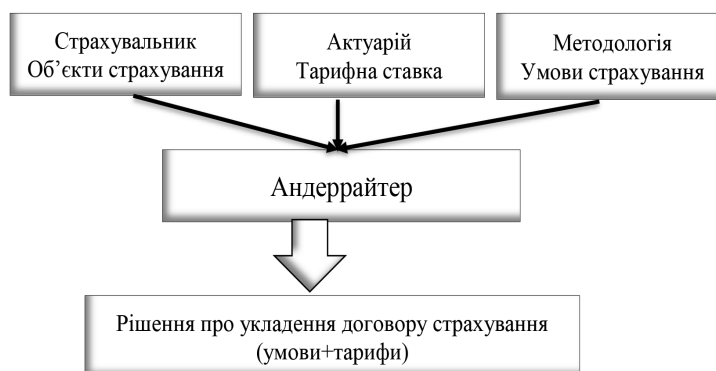

Рисунок 2 – Роль андеррайтера при укладанні договору страхування

Джерело: авторська розробка за [6, с. 242-246]

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків України. Показники розвитку страхового ринку за останні роки (зменшення кількості страхових компаній, зменшення страхових премій, періодичне збільшення

страхових виплат тощо) свідчить, що андеррайтинг у страхових компаніях не повною мірою відповідає європейському рівню. Незважаючи на значну кількість компаній (станом на 31.12.2015р. – 361), фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 96,5% – акумулюють

100 страховиків «non-Life» (31,1% усіх страхових компаній «non-Life») та 99,1% – 20 страховиків «Life» (38,5% усіх страхових компаній «Life») [13].

Згідно звіту Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг про стан страхового ринку України, на кінець першого півріччя 2016 року в країні нараховувалося 343 страхові компанії. З початку року зі страхового ринку пішло з різних причин 18 компаній. Загалом з початку 2015 року з ринку пішло 39 компаній (табл. 1).

нансових послуг про стан страхового ринку України, на кінець першого півріччя 2016 року в країні нараховувалося 343 страхові компанії. З початку року зі страхового ринку пішло з різних причин 18 компаній. Загалом з початку 2015 року з ринку пішло 39 компаній (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній в Україні

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2014	Станом на 31.12.2015	Станом на 30.06.2016	Темп приросту 2015 р. до 2014 р., %
Загальна кількість	382	361	343	94,5
в т.ч. СК «non-Life»	325	312	298	96,0
в т.ч. СК «Life»	57	49	45	85,9

Джерело: побудовано за даними [12]

Як стверджує Приказюк Н. В., загалом з українського страхового ринку пішли невеликі страхові компанії, які переважно працювали в сегменті Автоцивілки (ОСАГО) та вели не зовсім чесну конкурентну боротьбу за рахунок демпінгу [11].

Однією з головних проблем страхового андеррайтингу в Україні є те, що лише великі страхові компанії можуть собі дозволити послуги андеррайтерів та розвивати цей сегмент свого функціонування, дрібні страхові компанії рідко користуються їх послугами. Відповідно, на українському ринку страхових послуг на послуги андеррайтерів існує незначний попит, який протягом останніх двох років зменшується, адже обсяг страхового ринку зменшується, у фінансовому секторі має місце криза неплатоспроможності, а послуги андеррайтерів є коштовними. Страхові компанії намагаються уникати найму андеррайтерів на постійній основі з метою зменшення витрат.

Для більш детального дослідження нами проаналізовано діяльність НАСК «Оранта» як результату провадження нею андеррайтингової діяльності. В таблиці 2 представлено основні фінансово-економічні показники діяльності компанії.

Таблиця 2

Динаміка основних фінансово-економічних показників діяльності НАСК «ОРАНТА» м. Київ

Показники	Роки			Темп росту, % 2013 до 2015 рр.
	2013 р.	2014 р.	2015 р.	
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	86167,8	104674,5	170870,2	198,3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	86167,8	104674,5	170870,2	198,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	1842,1	12041,5	29435,4	1597,9
Валовий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	84325,7	92633,0	141434,8	167,7
Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	81347,7	77348,8	113698,0	139,8
Необоротні активи, тис. грн.	78497,1	288146,1	287795,0	366,6
Оборотні активи, тис. грн.	225488,7	131125,0	329421,0	146,1
Власний капітал, тис. грн.	275785,6	353134,4	466832,0	169,3
Статутний капітал, тис. грн.	11000,0	11000,0	11000,0	-
Зобов'язання, тис. грн.	28244,5	66413,5	150851,0	534,1

Джерело: розраховано на основі Звіту про фінансові результати

Загалом спостерігається покращення діяльності товариства у 2015 році порівняно з 2013 і 2014 роками. Так, дохід від реалізації продукції та чистий дохід від реалізації продукції мають наявну позитивну тенденцію до зростання – практично до 200 %. Але, все ж таки, негативним моментом є те, що зростає також, і досить суттєво, собівартість 38 реалізованої продукції. У 2014 році порівняно з 2013 – вона збільшилась на 553,7 %

або на 10199,4 тис. грн., а у 2015 році порівняно з 2013 – на 1497,9 % або на 27 593,3 тис. грн. відповідно. Це, в першу чергу, пов'язано із розширенням чисельності найманих робітників, стрімким відкриттям нових представництв страхової компанії у різних регіонах країни, а також значним зростанням вартості страхових послуг.

Для поглиблення дослідження нами визначено основні показники страхової діяльності НАСК «Оранта» (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка основних показників страхової діяльності НАСК «ОРАНТА» м. Київ

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Темп росту % 2014/2015 рр.
Страхові платежі (премії, внески), тис. грн.	46852,8	140748,7	254 131,3	180,6
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам, тис. грн.	1406,3	7344,8	14 306,4	194,8
Страхові виплати та страхові відшкодування, тис. грн.	621,3	5144,4	18 391,8	357,5
Операційні витрати, тис. грн.	2372,8	21762,1	37 155,8	170,7
Страхові резерви, тис. грн.	20049,2	256430,5	135 055,0	239,3

Джерело: розраховано на основі Звіту про фінансові результати

Страхова діяльність товариства є ефективною. Протягом досліджуваного періоду страхові платежі товариству мають стрімку тенденцію до зростання. Так, у 2014 році порівняно з 2013 роком – до 300,4 %, а у 2015 році порівняно з 2014 роком – до 180,6 %. Це свідчить про те, що НАСК «ОРАНТА» проводить активну роботу із залучення клієнтів, а згодом має групу постійних клієнтів.

Страхові виплати, встановлені за договором страхування, не перевищують збір страхових платежів у жодному періоді аналізу. І за 2015 рік страхові платежі переважали страхові виплати на 235 739,5 тис. грн. Але, все ж таки, страхові виплати мають також наявну тенденцію до зростання, що свідчить про постійне виникнення страхових випадків.

Отже, можна відзначити, що встановлений рівень надходжень страхових платежів є достатнім для проведення страхових виплат, тобто гарантує страхувальникові отримання страхового відшкодування у разі виникнення страхового випадку.

Дослідження системи управління андеррайтингом в НАСК «Оранта», показують, що кожний

вид страхування має свої особливості андеррайтингу. Без розуміння страхових ризиків і того, що приймається на страхування (об'єкта страхування), а також опису факторів, які збільшують ймовірність настання страхового випадку та очікуваний розмір страхового відшкодування, не можна правильно оцінити ризик.

Андеррайтинг необхідно здійснювати шляхом перевірки пропонованого на страхування ризику по ряду параметрів, які залежать від конкретного виду страхування. Зокрема, при страхуванні КАСКО наземного транспорту такими параметрами можуть бути:

- коло осіб, допущених до керування автомобілем, їх вік і досвід водіння;
- бажаний розмір франшизи;
- наявність протиугінних систем, умови зберігання автомобіля в нічний час.

Варто відмітити, що у повному циклі андеррайтингу беруть участь не тільки андеррайтери. Нами узагальнено участь різних служб в процесі андеррайтингу (табл.4).

Участь служб страхових компаній в системі андеррайтингу

Напрямок роботи служби андеррайтингу	Андеррайтер	Служба ІТ	Фінансова служба	Керівник страховика
Розрахунок і обґрунтування власного утримання				
Оцінка та прийом ризиків у перестрахованні				
Ведення бази даних по договорах страхування та перестраховання				
Аналіз технічних результатів				
Розробка пропозицій по оптимізації методів та моделей перед страховим захистом на основі фінансових результатів				
Мотивація персоналу із залежності від результатів андеррайтингу				

Джерело: складено за [5, с. 242-246]

Варто відмітити, що з метою забезпечення і підвищення позитивного фінансового операційного результату по всій сукупності договорів страхування, що укладаються страховиком, доцільно створювати власні служби андеррайтингу. Для організації ефективної служби андеррайтингу необхідно забезпечити ефективну роботу традиційних

служб страховика, насамперед фінансовий та операційний облік.

Для оцінювання результативності здійснення андеррайтингу на страхових компаніях необхідним є встановлення ключових показників результативності, які піддаються виміру. Нами запропонована система показників для оцінки процесу андеррайтингу в страхових компаніях України (рис. 3).

Рисунок 3 – Запропонована система показників для оцінки процесу андеррайтингу в страхових компаніях України

Джерело: авторська розробка за [1, 3, 8]

Таким чином, до заходів, яких потрібно вжити локально (в межах окремих страхових компаній), на нашу думку, варто віднести такі:

- зміна системи мотивації: перехід до фіксованої оплати праці андеррайтерів;
- для малих страхових компаній у довгостроковій перспективі бажано обов'язкове наймання штатних андеррайтерів;
- уникнення виконання функцій андеррайтерів страховими агентами;
- навчання професійних андеррайтерів, підвищення їхньої кваліфікації;
- встановлення системи ключових показників для оцінки процесу андеррайтингу;
- підвищення контролю за структурою портфеля;
- введення автоматизованої системи управління андеррайтингом, тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, андеррайтинг у страхуванні відіграє важливу роль, як ключовий індикатор попередньої та наступної економічної доцільності процесу страхування, адекватності системи управління операційною діяльністю страховика маркетинговій політиці, тарифній політиці, перестраховуванню. Андеррайтинг являється первинним чинником, що впливає на надійність, стабільність організаційного розвитку і визначальним для якості фінансового менеджменту, стратегічного планування, бюджетного управління страховика.

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що наразі андеррайтинг в Україні стикається з низкою проблем, що потребують вирішення, зокрема, поточне скорочення обсягів страхового ринку України; низький попит на послуги андеррайтерів; виконання роботи андеррайтерів страховими агентами; погана мотивація андеррайтерів; нестача кваліфікованих андеррайтерів; відсутність методології андеррайтингу; тощо.

Для вирішення існуючих проблем необхідним є вжиття низки дієвих заходів як на загальнодержавному рівні, так і в межах окремих страхових компаній.

Література

1. Андеррайтинг – ключевой бизнес-процесс страховой компании [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://info.dedal.ua/news/russia/39045>.
2. Архипов А. П. Организация андеррайтинга в страховой компании [Електронний ресурс] / А. П. Архипов // Управление в страховой компании. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: http://www.reglament.net/ins/mng/2008_4_article.htm.
3. Водолазська О. А. Кастомізація страхових тарифів як інструмент управління андеррайтингом / О.А. Водолазська // Економічний аналіз. – 2015. – С. 239–245.

4. Водолазська О. А. Розвиток страхового ринку у контексті ефективності процесу андеррайтингу [Електронний ресурс] / О.А. Водолазська – Режим доступу до ресурсу: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Ffecona.org.ua%2Findex.php%2Ffecona%2Farticle%2Fdownload%2F986%2Fpdf_627&name=pdf_627&page=1&c=5847c9d8ad00.

5. Водолазська О. А. Теоретична концептуалізація андеррайтингу в страхуванні / О.А. Водолазська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка». – 2015. – С. 80–83.

6. Гнидюк І. В. Теоретичні аспекти організації андеррайтингу в страхових компаніях України / І. В. Гнидюк. // Вісник ОНУ імені І.І.Мечнікова. – 2014. – С. 242 – 246.

7. Гончаренко І. Г. Ефективність системи страхового ризик-менеджменту в умовах кризових явищ / І. Г. Гончаренко. // Вісник ЖДТУ. – 2015. – С. 217–220.

8. Губар О. Є. Андеррайтинг в процесно-орієнтованій системі управління страховою компанією [Електронний ресурс] / О. Є. Губар // Збірник наукових праць ЧДТУ – Режим доступу до ресурсу: <http://zbirocon.com/wp-content/uploads/2015/02/175.pdf>

9. Закон України Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4391-17>

10. Заходи щодо зниження ризику [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://m.stud.com.ua/20986/strahova_sprava/zahodi_schodo_znizhennya_riziku.

11. Приказок Н. В. Андеррайтинг у страхуванні: проблеми та перспективи розвитку андеррайтингу в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Приказок – Режим доступу до ресурсу: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Ffecona.org.ua%2Findex.php%2Ffecona%2Farticle%2Fdownload%2F986%2Fpdf_627&name=pdf_627&c=5847c8463564&page=6.

12. Приказок Н. В. Андеррайтинг у страхуванні: проблеми та перспективи розвитку в Україні / Н. В. Приказок. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – В.16 Ч.3 – 2016. – С. 110-115

13. Статистика страхового ринку України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://forinsurer.com/stat>.

14. Страхові послуги – К.: Логос, 2014. – 496 с. – (за ред. В. Д. Базилевича). – (У 2 част. – Ч. 1).

15. Шахов В. В. Страхование / В. В. Шахов., 1997. – 311 с. – (М.: Страховой полис, ЮНИТИ).

References

1. Anderraitynh – kliuchevoi byznes-protsess strakhovoi kompanyy [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://info.dedal.ua/news/russia/39045>.
2. Arkhypov A. P. Orhanyzatsiya anderraitynha v strakhovoi kompanyy [Elektronnyi resurs] / A. P. Arkhypov // Upravlenye v strakhovoi kompanyy. – 2008. – Rezhym dostupu do resursu: http://www.reglament.net/ins/mng/2008_4_article.htm.
3. Vodolazska O. A. Kastomizatsiia strakhovykh taryfiv yak instrument upravlinnia anderraitynhom / O.A. Vodolazska // Ekonomichnyi analiz. – 2015. – S. 239–245.

4. Vodolazska O. A. Rozvytok strakhovoho rynku u konteksti efektyvnosti protsesu anderraitynhu [Elektronnyi resurs] / O.A. Vodolazska – Rezhym dostupu do resursu: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fecona.org.ua%2Findex.php%2Fecona%2Farticle%2Fdownload%2F986%2Fpdf_627&name=pdf_627&page=1&c=5847c9d8ad00.
5. Vodolazska O. A. Teoretychna kontseptualizatsiia anderraitynhu v strakhuvanni / O.A.a Vodolazska // Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia», seriia «Ekonomika». – 2015. – S. 80–83.
6. Hnyiuk I. V. Teoretychni aspekty orhanizatsii anderraitynhu v strakhovykh kompaniiakh Ukrainy / I. V. Hnyiuk. // Visnyk ONU imeni I.I.Mechnikova. – 2014. – S. 242 – 246.
7. Honcharenko I. H. Efektyvnist systemy strakhovoho ryzyk-menedzhmentu v umovakh kryzovykh yavlyshch / I. H. Honcharenko. // Visnyk ZhDTU. – 2015. – S. 217–220.
8. Hubar O. Ye. Anderaitynh v protsesno-oriantovani systemi upravlinnia strakhovoiu kompaniieiu [Elektronnyi resurs] / O. Ye. Hubar // Zbirnyk naukovykh prats ChDTU – Rezhym dostupu do resursu: <http://zbirecon.com/wp-content/uploads/2015/02/175.pdf>
9. Zakon Ukrainy Pro osoblyvosti strakhuvannia silskohospodarskoi produktsii z derzhavnoiu pidtrymkoiu [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4391-17>
10. Zakhody shchodo znyzhennia ryzyku [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: http://m.stud.com.ua/20986/strahova_sprava/zahodi_schodo_znizhennya_riziku.
11. Prykaziuk N. V. Anderaitynh u strakhuvanni: problemy ta perspektyvy rozvytku anderraitynhu v Ukraini [Elektronnyi resurs] / N. V. Prykaziuk – Rezhym dostupu do resursu: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fecona.org.ua%2Findex.php%2Fecona%2Farticle%2Fdownload%2F986%2Fpdf_627&name=pdf_627&c=5847c8463564&page=6.
12. Prykaziuk N. V. Anderaitynh u strakhuvanni: problemy ta perspektyvy rozvytku v Ukraini / N. V. Prykaziuk. // Naukovi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. – V.16 Ch.3 – 2016. – S. 110-115
13. Statystyka strakhovoho rynku Ukrainy [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://forinsurer.com/stat>.
14. Strakhovi posluhy – K.: Lohos, 2014. – 496 s. – (za red. V. D. Bazylevycha). – (U 2 chast. – Ch. 1).
15. Shakhov V. V. Strakhovanye / V. V. Shakhov., 1997. – 311 s. – (M. : Strakhovoi polys, YuNYTY).